

Abstrakt

Předkládaná disertační práce se zabývá urbanonymií hlavního města Prahy v období od konce druhé světové války do roku 1989. Přestože počet textů věnovaných názvosloví městských veřejných prostranství od 80. let 20. století kontinuálně roste, podrobné analýzy urbanonymie v době vlády komunistické strany v Československu doposud nebyly provedeny. Vývoj urbanonymie daného období je v disertační práci sledován prostřednictvím honorifikačních jmen, na jejichž základě lze nejlépe popsat formování pražské toponymické krajiny jako politizovaného prostoru, reagujícího na dějinné zvraty i mocenské nároky vládnoucích elit.

Disertační práce se ve své teoretické části věnuje jak samotnému vymezení honorifikačních urbanonym, tak i jejich klasifikaci, která je provedena podle nejrůznějších klasifikačních kritérií (především lexikálně-sémantického a strukturního). Teoretická část práce se dotýká i problematiky městského prostoru, jeho paměti, orientace v něm, jakož i vytváření mýtů městské krajiny, k jejichž vzniku měla napomáhat úředně schválená městská toponyma.

Teoretický rámec je v druhé části práce aplikován na urbanonymický materiál samotný. V konkrétních sondách tato část práce sleduje, jak se urbanonymie podílela na utváření identity poválečné Prahy, respektive identity nově konstruované po únorových událostech roku 1948. Zatímco v průběhu 50. let využíval vládnoucí režim honorifikační urbanonyma k politicko-ideologickému ovládnutí prostoru hlavního města Československa, po roce 1960 už do městské toponymie skrze honorifikační jména nepronikají nijak výrazné a pro komunistickou stranu klíčové motivy. Analytická část práce dále sleduje jen minimální prosazení vlivů tzv. pražského jara do pojmenovávání veřejných míst v Praze. V případové studii věnované *náměstí Jana Palacha* naopak dokládá nebývalé vzepětí veřejnosti, jež si přála prosadit toto honorifikační jméno do soustavy pražské toponymie. Analýza materiálu dále ukazuje, že se honorifikace postupně koncentrovala v odlišných typech městských prostorů (např. historické jádro, periferie, různé druhy městské zástavby).

Velký prostor dostávají v disertační práci i urbanonyma nestandardizovaná, která se podařilo získat v rozhovorech s pamětníky a která jsou minimálně stejně důležitou vrstvou městské toponymie jako jména úředně schválená. Práce obsahuje jejich soupis a analýzu jednotlivých pojmenovacích motivů.

Klíčová slova

Československo, honorifikační jména, identita, ideologie, nestandardizovaná jména, Praha, urbanonymie